

رشته تحصیلی: علوم اقتصادی

نام و نام خانوادگی مدرس: مرضیه اسفندیاری
گروه آموزشی: اقتصاد

مقطع: کارشناسی

رشته تحصیلی دانشجویان: اقتصاد

عنوان درس به طور کامل: نظام های اقتصادی

نوع درس: تئوری ■ عملی □ کار آموزی □
تعداد واحد: ۴

اهداف کلی درس: آشنایی با نحوه محاسبه و اندازه گیری متغیرهای کلان اقتصادی
آشنایی با نحوه تعیین سطح تعادلی متغیرهای اقتصادی
تنظیم سیاست های اقتصادی برای رسیدن از وضعیت موجود به وضعیت مطلوب
آشنایی با تحلیل مسائل اقتصادی
آشنایی با نقش دولت و سیستم بانکی و تجارت خارجی در اقتصاد

مراحل ارزشیابی

امتحان پایان ترم: ۱۵

فعالیت کلاسی: ارائه مصادیقی از نظام های اقتصادی: ۵ نمره

شرحی از درس:

نظام اقتصادی مجموعه ای از اجزا و عناصری است که در جهت ایجاد تعادل اقتصادی و رفاه بشر با یکدیگر تعامل دارند. نظام اقتصادی در هر کشوری تحت تاثیر مسائل فرهنگی، جغرافیایی، تاریخی، مذهبی، سیاسی، جامعه شناسی و ... قرار می گیرد و بنابراین می توان گفت به تعداد کشورهای موجود، نظام اقتصادی وجود دارد. ولیکن می توان نظام های اقتصادی را در سه محور سرمایه داری، سوسیالیستی و مختلط خلاصه نمود. درس حاضر به بررسی اصول و مبانی هر نظام پرداخته و مصادیقی از نظام را ارائه و به تحلیل و نقد آن ها می پردازد.

اهداف:

الف آشنایی دانشجویان با مفهوم و ساختار عمومی نظام اقتصادی -

ب آشنایی با معیارهای طبقه بندی نظامهای اقتصادی -

ج درک سیر تحول نظامهای اقتصادی -

د آشنایی با میزان سازگاری نظامهای اقتصادی با انواع نظامهای سیاسی -

ه درک اثرات هر نظام اقتصادی بر عملکرد اقتصاد و تصمیم گیری های عوامل اقتصادی -

و درک و ایجاد توان مقایسه ای نظامهای اقتصادی مادی با نظام اقتصادی الهی اسلامی

منبع اصلی درس:

۱- نمازی، حسین (۱۳۹۳) نظامهای اقتصادی، شرکت سهامی انتشار، تهران.

۲- تاریخ عقاید اقتصادی، دکتر فریدون تفضلی، نشر نی

۳- محورهای اساسی در نظام های اقتصادی، دکتر یدالله دادگر، نشر نی

زمانبندی	موضوعات مورد بحث در هر جلسه
هفته اول	جلسه اول مقدمه ای نظام های اقتصادی و اهمیت آشنایی با نحوه زاد و رشد نظام های اقتصادی در طول زندگی بشر
	جلسه دوم ارائه تعریفی جامع از نظام های اقتصادی و روش های بررسی آن ها
هفته دوم	جلسه اول نظام های ماقبل سرمایه داری (نظام اقتصاد شبانی خانگی)
	جلسه دوم نظام های ماقبل سرمایه داری (نظام اقتصادی برده داری)
هفته سوم	جلسه اول نظام های ماقبل سرمایه داری (نظام اقتصادی فئودالیسم)
	جلسه دوم بررسی تحولات نظام فئودالیسم
هفته چهارم	جلسه اول رنسانس و نقش آن در شکل گیری نظام سرمایه داری
	جلسه دوم بررسی مکتب سودا گران
هفته پنجم	جلسه اول نظام سرمایه داری- اصول و مبانی (شکل تجاری و صنعتی)
	جلسه دوم مکتب فیزیوکرات ها و نقش آن ها در شکل گیری نظام سرمایه داری لیبرال
هفته ششم	جلسه اول نظام سرمایه داری لیبرال (علت شکل گیری)
	جلسه دوم نظام سرمایه داری لیبرال در عمل (پیامدهای آن)
هفته هفتم	جلسه اول نقد نظام سرمایه داری - اصالت فرد و آزادی اقتصادی
	جلسه دوم نقد نظام سرمایه داری- رقابت
هفته هشتم	جلسه اول نظام اقتصادی سوسیالیستی- اندیشه های فلسفی هگل - فویرباخ-مارکس
	جلسه مکاتب تخیلی و عملی - اصول و مبانی نظام سوسیالیستی

	دوم	
نقد و بررسی نظام سوسیالیستی	جلسه اول	هفته نهم
نظام های مختلط	جلسه دوم	
انواع نظامهای مختلط سوسیالیستی سرمایه داری و ویژگیهای خاص آنها ج : 2- ویژگیهای مشترک نظامهای مختلط (همزیستی بخشهای خصوصی و عمومی، دولت و انبوه مقررات، نقص بازارها، آزادسازی و خصوصی سازی)	جلسه اول	هفته دهم
انواع نظامهای مختلط سوسیالیستی سرمایه داری و ویژگیهای خاص آنها ج : 2- ویژگیهای مشترک نظامهای مختلط (همزیستی بخشهای خصوصی و عمومی، دولت و انبوه مقررات، نقص بازارها، آزادسازی و خصوصی سازی)	جلسه دوم	
ملاکهای طبقه بندی نظامهای اقتصادی (معیار مالکیت، معیار ساز و کار تخصیص (هماهنگی)، ملاک نظام انگیزشی و ملاک اهداف نظام) ملاک مالکیت :عمومی یا خصوصی بودن مالکیت ملاک ساز و کار تخصیص :مکانیزم بازار، مکانیزم برنامه ریزی و نقش دولت ملاک انگیزش :مادی یا معنوی و اخلاقی ملاک اهداف :عدالت، آزادی فردی، مصرف، رشد اقتصادی، قدرت نظامی و اقتصادی، نحوه توزیع درآمد ، حمایت از محیط زیست ونظایر آن	جلسه اول	هفته یازدهم
ملاکهای طبقه بندی نظامهای اقتصادی (معیار مالکیت، معیار ساز و کار تخصیص (هماهنگی)، ملاک نظام انگیزشی و ملاک اهداف نظام) ملاک مالکیت :عمومی یا خصوصی بودن مالکیت ملاک ساز و کار تخصیص :مکانیزم بازار، مکانیزم برنامه ریزی و نقش دولت ملاک انگیزش :مادی یا معنوی و اخلاقی ملاک اهداف :عدالت، آزادی فردی، مصرف، رشد اقتصادی، قدرت نظامی و اقتصادی، نحوه توزیع درآمد ، حمایت از محیط زیست ونظایر آن	جلسه دوم	
اصول و مبانی نظام اقتصادی اسلامی	جلسه اول	هفته دوازدهم
مقایسه تطبیقی نظام اقتصادی اسلامی و سایر نظام های اقتصادی	جلسه دوم	
مصادیقی از نظام اقتصادی سرمایه داری فردگرا (آمریکا)	جلسه اول	هفته سیزدهم
مصادیقی از نظام اقتصادی سرمایه داری جمع گرا (ژاپن)	جلسه دوم	
سرمایه داری معاصر (سرمایه داری در بستر جهانی شدن، تحولات نهادی و نقش نهادهای نوین، دولت در نظام نوین، سازگاری نظامهای سیاسی با نظام نوین)	جلسه اول	هفته چهاردهم
نظام اقتصادی اتحاد جماهیر شوروی	جلسه دوم	
نظام اقتصادی چین	جلسه اول	هفته پانزدهم
مصادیقی از نظام اقتصادی اسلامی	جلسه دوم	

